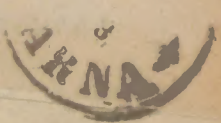

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՓԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՒՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՔԱԹ

Rev. Pere G. Kalemkarian Mechitaristengas
№ 4 Vien

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ներկայ 1898 թվականի
Պուշկարիոյ համար սարեկան 12 գրանի
» » վեցամսեայ 6 »
Արտասահմանի » սարեկան 14 »
» » վեցամսեայ 7 »
ԿԱՆՈՒՆՈՒՄ ԿՆԱՐԵԼԻ

Նամակ դրամ եւայլն դրկել ձեռնեալ հասցեով
ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՓԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳՐՈՅ ԿԱՌԱՄ (ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ)
Редакция на вѣстникъ
„Ирaвoункъ“
ВАРНА (България).
Rédaction du journal
„Iraouvunk“
VARNA (Bulgarie)

Ուրախութեամբ ողջունելով զՊուշկարիոյ համար սարեկան 12 գրանի եւ ներկայիս իր հրատարակութեան անդրադարձնելով իր անհատին:
Իրանգուման տղի 20 սանթրիմ. երեւիս անկի անգամներու համար 20 0/0 գեղջ կը լինի, փոխարեւը կանխիկ:

ԴԱՐՁԵԱԼ ԿՂԵՐԸ

Վերջին ժամանակներ կղերի գէտ ժողովրդային շրջանակներէ բարձրացած գանգատներ ու բողոքներ կարծես վերջ գտնելիք չունին: Միայն վերջին շարաթիւն մէջ երեք այսօրինակ գրութիւն ստացած ենք Պուշկարիոյ երեք բաղադրներէ: Գանգատները ընդհանրապէս հիմնական են: Մեր կղերը անկման նոր շրջանի մը մէջ մտած կերելի: Յաւալի է այս՝ կղերի տեսակետով: որովհետեւ չնորքով, պարտաճանաչ կղեր մը մանաւանդ ներկայ տագնապալի ժամանակին մէջ կարեւոր ծառայութիւններ պիտի կրնար մատուցանել որոնցմէ կը զրկուինք: ապա անպարտաճանաչ կղերը իր անպատշաճ արարքներով շատ վնաս կուտայ, զոնէ ուժացնելով ժողովուրդը եկեղեցիէն որ մեր գոյութեան բարոյական պայմաններուն գլխաւորներէն մէկն է: Մեր ժողովուրդը, երբ կղերէն կը գայթակղի «առհասարակ եկեղեցին եկեղեցականին հետ կը շրջափոխէ եւ երկուքին ալ կը սրբոյզի», չուղեր հասկնալ թէ եկեղեցւոյ պաշտօնէին պատասխանատուութեանը մէջ մաս չունի այդ նուիրական հիմնարկութիւնը:

Իրերու այս վիճակին մէջ ո՞ր փնտռելու է չարիքին դարմանը: Այս է ամենէն կարեւոր հարցը որ բնականաբար մեզ կը ներկայանայ, ամեն անգամ որ եկեղեցականներու տղեղ արարքներ կը լսուին: Քննադատել ու ձողկելու է հրապարակաւ, կըսեն ոմանք, եւ ձողկելու է այնքան անխնայ, որքան կղերը իր պաշտօնին պահանջումովը պարտական է ժողովուրդին բարոյականութեան եւ կրօնասիրութեան օրինակ, անոր հովիւն ու առաջնորդը ըլլալ եւ անձնուիրաբար ծառայել անոր:

Ուրիշներ ալ կառարկեն թէ իրաւունք չունինք այդքան խոտապահանջ ըլլալու մեր կղերին հանդէպ, քանի որ զայն իր նուիրական կոչումին կանխապատրաստելու համար ո եւ զոհողութիւն եւ աշխատութիւն չենք կատարեր: Անուս, մտքով ու հոգեով խեղճ

արարածներու կը յանձնենք բահանալական բարձն կոչումը, խեղճօրէն կը վարձատրենք զիրենք եւ այդպիսի եղանակներով որ ողորմութիւն տալու ձեւին շատ մօտիկ է, որ զիրենք կը նուտատացնէ եւ բնականապէս ճակ աչք կընէ, ու այնու հետեւ կեղեցիք իրենցմէ կը պահանջենք որ կատարելապէս ըմբռնեն իրենց կոչումին բարձրութիւնը: Մեր պահանջը ոչ արդար է, ոչ իրանալի: Ինչ ենք տուեր որ ինչ կը պահանջենք:

Անտարակոյս, այս առարկութիւնները անիրաւ չեն: Ուրեմն կղերը ձողկելու կուտակիցները անխնայ են: Չենք կարծեր, քան նախապէս հարկաւոր է, ինչ որ ալ ըլլան մեր կղերին թերութեանց պատճառները: Բոլորհետեւ արժանաւոր, իր կոչման պարտականութեանց գիտակից կղեր մը ունենալու հարկաւոր միջոցները չենք գործադրեր, կը հետեւի որ անտես ընենք անոր վնասակար եւ անօրինակ ընթացքը: Ո՞ր պիտի տանէր մեզ տասնի ուղղութիւն մը, որ կղերական դասին վարնոց տարրին ուղղակի հրաւեր մը պիտի ըլլար իր շահատակութիւնները հասցնելու իրենց կատարելագործութեան: Քննադատութեան հակառակորդներուն առարկութիւններէն միայն սաչափ կը հետեւի որ կղերին վիճակը բարոյապէս բարձրացնելու հոգ տանելու ենք, բայց ոչ թէ նոն հրաժարելու ենք զինք ըննադատելու իրաւունքէն: Այդ իրաւունքը կուտան մեզ ոչ միայն պէտքը եւ տրամաբանութիւնը, այլ եւ նոյն իսկ մեր եկեղեցւոյ կազմակերպութեան ոգին որ բոլորովին ժողովրդական է եւ ժողովրդեան ձայնին ու կամքին սկզբունքը նուիրաբարձած:

Սակայն քննադատութիւնը միայն մասուլի միջոցով չի կրնար հասցնել բուն նպատակին որ է վճռապէս ազդել կղերին վարք ու բարքին վրայ:

Եթէ կուղենք որ քննադատութիւնը արգելաւոր ըլլայ, կեանքի առօրեայ ամէն յարաբերութիւններու մէջ, ամեն առիթով ամենքս ալ անպարտաճանաչ կղեր

րին զգացնելու ենք մեր դժգոհութիւնը, անշուշտ յարմար չափով եւ եղանակով: Կղերը կակնածի, կը վախնայ միայն ընդհանուր դժգոհութեան արտայայտութիւնէն: Անոնք որ գիտակցաբար եկեղեցականի մը կուտան այն յարգանքը ոչ ուն անարժան է, կը շոյին երբ դատաւարտելի է, առաջին թշնամին են եկեղեցականութեան եւ ծանրապէս կը մեղանշեն ազդին եւ եկեղեցւոյ շահերուն դէմ: Իր կոչումին անարժան քահանան, վարդապետը ժողովրդային ամեն խաւերէ լսելու է իր արարքներու դատաւարութիւնը:

Այս է ըստ մեզ մեր ձեռքին մէջ գտնուած լաւագոյն միջոցը ուղղութեան հրաւիրելու անշուշտ եւ եկեղեցականները:

ԹՎԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պօլիս, 17 Սեպտ.

Մեր վարչութեան հոգ ու մտաւոր պատճառով եւ ամենէն կնճառ համարուած խնդիրները հիմայ երկու եղանակով: Երկուքն ալ լուծուելու համար պարզապէս կարօտ կառավարութեան ընդհանուր հաւանութեան: Մին Սահմանադրութեան վերաբնութեան խնդիրն է, որուն վրայ խօսեցայ վերջին թղթակցութեան մէջ, երկրորդն է Օրթոգրաֆիայի հին գերեզմանատան խնդիրը որուն մէջէն շատ գծուար պիտի ելլէ վարչութիւնը: Խնդիրը ըստ երեւութիւն եւ պաշտօնապէս յարուցուած է Օրթոգրաֆիայի թաղ. խորհուրդէն, որ վարչութեան առաջարկից գերեզմանատունը որ երկար տարիներէ ի վեր անգործածելի մնացած է, ծախել կատարութեան եւ վաճառուէն գոյնալիք դրամով անշարժ կալուածներ կառուցանել որոնց հատկութիւն պիտի յատկացուի գիւղին երկաթ վարժարանին: Բայց Թաղ. խորհուրդը ինքնաբերաբար ըրած չէ այս առաջարկը: Պալատը կը փափաքի ձեռք ձգել գերեզմանատունը եւ պալատական պաշտօնեայնեան զբոսայտով քանի մը թուրք եւ հայ ազգեցիկ անձեր մղած են Օրթոգրաֆիայի Թաղ. խորհուրդը այս առաջարկութիւն ընելու վարչութեան, որուն մէջ ալ գործին յաջողութեան համար աշխատողներ կան: Ասոնց հակառակողներ ալ չեն պակսիր Խառն ժողովոյ անդամաց մէջ: Ասկէ կը սկսի դժուարութիւնը: Յետոյ գերեզմանատուն ծախել ըստերը մեր ժողովուրդին ականջին այնքան օտարութիւն ու գէշ կը հնչեն որ վարչութիւնը

ստիպուած է լուրջ նկատողութեան առնել այս պարագան: Թերեւս պարզ նախապաշարում մ'է ժողովուրդին ըմբռնութեանը գերեզմանատուններու մասին: Բայց այդ նախապաշարումը այնքան խորին եւ ընդհանրացած է որ մեր ամենէն ազատասիրտ դատաւարգն ալ բոլորովին զերծ չէ անկէ: Անգամ մը հաւատացեր ենք որ պէտք է գերեզմաններու կնիքը անշարժ եւ մեռելոց ոսկորները անհպելի մնան:

Եթէ Պատրիարքարանի մէջ բացէ բաց յայտարարուէր որ գործին մէջ կառավարական կամք ու ճնշում կայ, վարչութեան պատասխանատուութիւնը եւ իր վարանումները շատ պիտի թեթեւային: Բայց ոչ ոք կը համարձակի ըսել զայդ ուրիշին, թէ եւ շատեր ներքեւապէս համոզուած են թէ այդպէս է:

Ուրիշ կնճառ կէտ մը խնդրոյն մէջ: Պալատը հաւանականաբար գոհացուցիչ գին մը չպիտի տայ: Նա մերթ շատ առատաձեռն է, մերթ շատ կծծի: հանգամանքներուն համեմատ: Ներկայ պալատային մէջ պէտք չզգար չափը ըլլալու եւ միտքը դրած է որքան կարելի քիչ դրամով վնցնել սակարկութիւնը: Վերջապէս երրորդ դժուարութիւնը դրամը իրօք ձեռք անցնելն է, մանաւանդ որ Մալիէն պիտի վճարէ զայն: Պատրիարքարանը անհամար փորձերով գիտէ թէ ինչ կը նշանակէ Մալիէն դրամ դանձել հայ ազգին հաշուոյն համար:

Մէկ խօսքով, ժողովուրդին կրօնական զգացումներուն հակառակ վաճառում մը ընել անգոհացուցիչ գնով մը, եւ զայն ալ ձեռք ձգելու համար մեծ աշխատութիւններու եւ երկար տարիներու կարօտի: Եւս կորդեան հանգոյցը: Մաղթելի է որ վարչութիւնը յաջողի զայն լուծել առանց տեղի տալու այն սաստիկ յուզումներուն որոնք գերեզմանատան խնդիրներէ ծագած են մինչեւ հիմայ:

Գերմանիոյ կայսեր մօտալուտ այցելութիւնը թուրքերը կը հպարտացնէ ու կ'ուրախացնէ: Նա միտք վեհապետն է որ սկսած է իրենց վստահութիւնը գրաւել: Ուրիշ ոչ մէկ տէրութեան բարեկամութեան վրայ ամենաազդեղ վստահութիւն ունին: Իրենց խեղահաս մասը համոզուած է որ Գերմանիոյ ծրարագրած աշխարհակալութիւնները Թուրքիոյ մէջ լոկ տնտեսական են եւ այս արդէն մեծ առաւելութիւն մը կը ներկատուի ուրիշ տէրութիւններու քաղաքական ծրագիրներուն քով: Հասարակ ժողովուրդը գերմանական անտեսական շահախնդրութիւնն ալ ըմբռնելու ընդունակ չէ: Ուստի իրեն համար կեցցէ Գերմանիա, եւրոպական ամենէն մեծագոր տէրութիւնը, որուն վեհապետը երկրորդ անգամ կուգայ այցելել:

Նախընտրելով անոր մատուցանելու իր բարեկամութեան հաւատարմութիւնը: Ուրեմն կ'արժէր որ Սուլթանը կայսեր եւ կայսրուհւոյն համար յատկապէս պալատ մը շինել տար եւ զայն կահաւորէր չքեղանայէս, հարիւր հազարաւոր ոսկիներ վատնելով հակառակ երկրին անտեսանելի յոռի կացութեան: Սուլթանը սակայն որուն նման վեհապետ մը — միշտ թուրքերուն կարծիքով — տարիներէ ի վեր նստած չէ օսմ. գահուն վրայ, գիտէ իր ըրածը: Հայկական խնդրոյն ամենէն կոնկրետ միջոցին, յունական պատերազմի ժամանակ եւ մինչեւ այսօր կրէտէի գործին մէջ կայսրը թուրքիոյ ճշմարիտ բարեկամ հանդիսացաւ եւ թանկագին ծառայութիւններ մատուցեց: Ապագային մէջ ալ — կը մտածեն թուրք քաղաքագէտներ — բնականապէս, գերման գաղթականութեանց բազմախառն հետեւանօք, Գերմանիա արգելք պիտի ըլլայ, ուստի յառաջիկայ տարիներէն Անատոլիոյ մէջ, կեղծ օւրիմի կոչեմով կայսրը, բաժնի գալ կայսրուհին:

Փ. Պօլիս 18 սեպտեմբեր.

Հակառակ կարգ մը անհատներու ճիգերուն եւ տարածած անհիմն զրպարտութիւններուն, քաղաքիս նորընտիր Թաղ. խորհրդոյ վաւերացումը ամբողջ երկու ամիս յետաձգուելէ ետք, անցեալ շաբթու վերջապէս Ազրիանուպօլսէն եկաւ: Ժողովուրդը մեծ յոյսեր զբաւէ իր վրայ. վարժարանի բարեկարգութիւն, եկեղեցւոյ երեսուցի կանոնաւորութիւն: Արդարեւ նախորդ Թաղ. խորհուրդի օրով տեղւոյս ազգային գործերը անկանոն վիճակ մը ունէին եւ անոնց հրաժարելէն ի վեր ամբողջ ինն ամիս բոլորովին երեսի վրայ ձգուած էին: Մեր անկեղծ բաղձանքն էր որ նորընտիր Թաղ. խորհուրդը քաջութիւն ունենար, այս լավիւրիներու սէն ելլելու համար, սովորու եւ արհամարհէր կարգ մը հակառակորդ դասակարգի անհատներու հարուածները որոնք այժմէն իսկ սկսած են տեղալ իր վրայ:

Ազգ. վարժարանը ամսոյս երկուքէն ի վեր բացուած է, բայց դասախօսութիւնները դեռ սկսած չեն կանոնաւորուելու, ուսուցիչներու պակասութեան պատճառաւ: Կ'երեւայ թէ Պատ. Հոգաբարձութիւնը իր պիւտճէին մէջ զգալի խնայողութիւն մը առաջ բերելու նպատակով, որոշած է այս տարուան դասախօսութիւնները յանձնել. . . վարժարանին պատերուն, որոնք իրենց

ԱՇՈՒՆԸ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԷՋ

Երէկ զաշտին մէջ արդէն հանդիսատես կը լինէի աշան առաջին տերեւաթափին, որ իր խշրտոցներով զգացնել կուտար բնութեան ոգեւորի ըսկանակը: Կանաչները արդէն տոգունած էին եւ ցանցաւ ծաղիկներու վառ գոյները արտակարգ երեւոյթ մը ստացած էին բնութեան ճգնաժամին հանդէպ: Թեւեալներու ճրլոցները չէին լրսուէր ալ եւ իմ սիրելի Հայրենի-Արտուտի հրաշալի մեղեդին լսած էր յաւէտ մարդերուն մէջ: Մո'վը, այն անհուն եւ անձայրածիր ծո'վը, որ մերթ իր գոռոցներով ու կատաղի ալիքներով եւ մերթ իր տախիակ-հայելի երեսով կեանքի հակապակերները կ'ուրուագծէ այնքան իսկապիւր որքան իրական, այդ օր անտուր երեսոյթ մը ունէր. համակ սեւ գոյն մը առած էր — ճիշդ իր անուան նման — որ արդէն կանխագուշակն էր վերահաս փոթորիկին:

Լուսնամբ մինչեւ հիմայ պաշտօնավարող կարգ մը, հին զրուխներէն աւելի օգտակար պիտի ըլլան թերեւ: Վերջապէս Ազգ. վարժարանին այս ցաւալի կացութեան դարձան մը տալու համար, քանի մը շաբաթ առաջ, քաղաքիս ազգայիններուն (30 հոգիի միայն) հրաւեր եղաւ ընդ. ժողով մը գումարելու: Այդ ժողովին մէջ հոգաբարձութեան իր օժանդակ հինգ անհատ ընտրուեցան: Վարժարանի բարեկարգիչ յանձնախումբ մը կազմելու համար: Կ'իմանանք որ մինչեւ այսօր համաձայնութիւն մը չէ գոյացած յանձնախումբին անդամներուն մէջ ուսուցիչներու ընտրութեան կոնկրետ (սոս) խնդրի մասին:

Բայց «վարժարանի բարեկարգիչ յանձնախումբին» յարգոյ անդամները պէտք է զիտանա որ իրենց դանդաղ ու անորոշ շարժումները ուղղակի կը վնասեն աշակերտներուն որոնք վարժարանին մէջ ժամաւաճառ կ'ըլլան եւ ծուլութեան կը վարժուին: Իսկ շատ մը ծնողներ ալ յուսահատած՝ կամ օտար վարժարաններ կը զրկեն իրենց աղբքը, կամ բնաւ դպրոց չի զրկելով կը թողուն փողոցները թափափոյն:

Թաթար-Բազարճը 15 սեպտ.

Տեղւոյս ազգայնոց համար խաչին կիրակին յիշատակելի օր մը եղաւ: Այդ օրուան հանդէսին համար Փ. Պօլսէն յատկապէս հրաւիրուած էր Տէր Գէորգ Թ. Վ. Նալբանտեան՝ Ս. պատարագ մատուցանելու եւ վերաշինեալ դպրոցին բացումը կատարելու:

Նախորդ դպրոցը որ իր անուին բոլորովին անյարմար, մութ ու ցած տեղ մ'էր, վերածուեցաւ սենեակներու, եւ իր յարակից սենեակներուն հետ միացուելով, դասարանով մէկտեղ օգտատուն եւ ընդարձակ սրահ մը եղաւ, ոչ ուն հիմայ կրնանք դպրոց անունը տալ:

Այս ուրախաւիթ քաղաքը իր առին թ. փառաբանքի ազգայինը, պատիւ կը բերէ իրենց: Երկար ատենէ ի վեր, իրենց անհոգ ու թոյլ ընթացքով վաւաններին մը տաւորապէս եւ թէ ֆիզիքապէս կ'ապանեցին մութ ծակի մը մէջ, անպէտ ծերուկի մը յանձնած ըլլալով թաթար ուղեղներ, որոնք այս

րունի Երկի'նը, յուսոյ եւ անյուսութեան հանգրուանը, մոռալ ամպերով պատած՝ հազիւ միջոց կուտար փայլուն արեգին, իր շողուն ճառագայթները ցանկելու այժ ու այն կողմ եւ իր կիզիչ ֆերմութեամբ ողողելու զաշտն ու բլրակը, ծովն ու լճակը: Քաղաքի ժողովէն, կեանքի եռուզեռէն ձանձրացած՝ զացած էի բնութեան ծոցին մէջ վայրկեան մը զաղար առնել եւ հեռուէն հեռու ի յուշ բերել Հայրենի երկրի Հայաստան-ախարհի այն բազմազան հարուստ երեսոյթները որ երբեք ի հանդէս կուգային ծանօթ եղանակին, աշխատ առաջին օրերուն մէջ:

Ո՛հ, հրաշալի էր աշունը Հայաստանի մէջ, մանաւանդ երբ գիւղացին իր առատ պաշարն ունէր, երբ առեւտրի գէղերն իր յարկը ծածկած էին, երբ Բուրգի ու Թուրքի վախը չունէր ու երբ նախի ու հօտաղ ունէր, որոնց առօրեայ գումար խմբողը խառնուելով բնական հազար ու մէկ երեսոյթներու հետ, ըզմտի իրապատկերներ կը գծէին մեր աչաց առջեւ եւ ապագայի

տեղի ապագայ ազգութիւնը պիտի կազմէ:

Բարեբաղդաւար այդ վիճակը բարեփոխուած է հիմա եւ թէ այժմեան դասատուները իրենց պաշտօնին յարմար եւ խղճամբ տնձնաւորութիւններ են եւ թէ դպրոցը կանոնաւոր:

Այստեղ վեց ամսէ ի վեր առանց քահանայի մնացած ենք: Շարաթ գիշեր եկաւ հայր Սուրբը որուն գալուստը շուտով տարածայնուած ըլլալով, առաւօտուն երկնոս լալմութեամբ լեցուած էր եկեղեցին:

Հայր սուրբը իր բարոյով հոգեւորապէս մխիթարեց ժողովուրդը, զովք իրենց թէ եկեղեցիին եւ թէ դպրոցին համար կատարած ջանքերը եւ յորդորեց ամենքը յարատեւել միեւնոյն եռանդին եւ ջանքին մէջ:

Ս. պատարագէն վերջ եկեղեցական զգեստով եւ դպիրներէ առաջ նորդուած մուս զպրոցը, ուր խաչահանդիստ ըրաւ: Այս առթիւ դպրոցին դասատուներէն Պ. Գալուստ Գասպարեան զրաւոր ատեն նախօրութիւն մը ընելով քացատ, ինք դպրոցին կարեւորութիւնը եւ ի դիմաց ուսանողաց, շնորհակալութիւն յայտնեց թաղ. խորհրդոյ անդամոց, հոգաբարձուց եւ բոլոր ժողովուրդեան օրք ջանացին այս օգտաշատ գործին յաջողութեան:

Ատենախօսեց նաեւ Պ. Փափագեան, նիւթ ունենալով «ընկերութեան օգուտները» եւ փափաք յայտնեց որ երիտասարդները անտարբեր ու անգործ չի մնան, այլ ընկերութիւն մը կազմելով նիւթապէս օժանդակեն վարժարանի յաւաքութեան: Երկու պարոններուն արտասանութիւններն ալ ծափահարութեամբ ընդունուեցան: Յետոյ Հայր սուրբը պահանջով մը հանգէսը փակեց եւ ժողովուրդը յրուեցաւ բազմը տալուրուցեան տակ:

Մենք սովորութիւն ունինք աւան օգտակար առաջարկ ծափով ընդունելու, սակայն անոր գոր-

յուսոյ եւ լուսոյ նշոյլները կը փռէին մեր բորբոքեալ երեւակայութեան հանդէպ:

Իսկ այժմ Հայաստանի աշխատչի արեգը՝ գոտացած ծառի ճիւղերն ու ծղոտներն է որ կը լուսաւորէ եւ գեղջուկ խրճիթի աւերակներն ու հօտաղի ցիրուցան ոսկերտութիւն է, որ կը տաքացնէ: Հօտերս եւ նախիրներու յաջորդած է Թուրք բորեաններու վոհմակը եւ ճառագայուն սոխակներու, Բուրգանդիներու երամակը: Երբեք սարէ ձոր թափառալած Հայի արիւն կը հոտոտեն անդադար, առանց յազնիալու, միշտ նոյն կատաղութեամբ, յար նոյն գաղաւթեամբ:

Բազէլի չրջականերու նորոգ պատահարներէն յետոյ դարձեալ նոյն խուլ յանկերգն է որ կուգայ լուսիլ Միճուր լեռանց ստորոտներէն, ասդին Մոփաց աշխարհէն դարձեալ նոյն գիշակեր բերրիներն են որ կողոպտած են անցորդ հայեր Շողեր լեռան վրայ եւ Սեւ-Աղբիւրի շուրջը, Ոսկեգետակի մօտ: Տիւրի քաղաքը չիոթած անցեալ տարուան

ժադրութեան մէջ կը տկարանանք: Այս ցաւալի իրողութիւնը տեղի զգալի է պուկարահայ երիտասարդութեան մէջ: Այժմեան դրպրոցը ասկէ երկու տարի առաջ գոյութիւն ունեցող խորէնեան ընկերութեան զրամովը շինուեցաւ: Եթէ այդ դրամը չըլլար շինուելիք չունէր: Բայց ահա եկեղեցին ալ խարխուլ վիճակ մը ունի: Ան ի՞նչպէս պիտի նորոգուի: Մենք մեր գոյութիւնը, մանաւանդ հայրենիքէն հեռի, եկեղեցիին ու դպրոցին կը պարտինք: Ինչո՞ւ առանց վրայ չը գուրդուանք. մեղադրելի չէ՞ ալաւ երկրի մէջ ապրել, եւ առաջ երթալու տեղ ետ մնալ: Ինչո՞ւ չի տեսնուին մեր մէջ զօրեղ զգացում եւ սէր դէպ ի մեր լեզուն ու կրօնը, թ. փառար. ճշգրի երիտասարդութիւնը ինչո՞վ կրնայ արդարանալ, երբ հարցուի թէ ի՞նչ փաստ բերաւ այդ ընկերութիւնը որ երեսի վրայ թողուեցաւ: Եթէ շաբաթական 20 սանթիկ մնէ որ կը պակսէ մեզի, Ոչ այդ եւ ոչ ուրիշ բան, այլ միայն ազգ. եռանդ եւ տոկուն աշխատութիւն: Մաղթենք որ կիրակի օրուան ծափերը իրենց իրաւունք արգիւնքը ունենան:

Ալաւալու Տ. Ս. Շահրիկեան

ԱՆԳԼԵՆՈՒԹԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐ

Լ'էպոք կը գրէ.

Ամեն ժամանակ Բէքինի արքունիքը խորհուրդներու եւ տեսակետներու վայր մը եղած է, բայց քանի մը շաբաթէ ի վեր հոն պատահած յանկարծական փոփոխութիւնները կը գերազանցեն ինչ որ մինչեւ հիմայ տեսնուած է: Այս պատահարները այնքան աւելի ուշագրաւ են որքան արդիւնք են Չինի մէջ խուլ ու յարստեւ պայքարի մը Թուսիոյ եւ Անգլիոյ միջեւ:

Քանի մը շաբաթ առաջ յանկարծ իմացանք թէ Լի. Հունկ. Չանկ երեսէ ինկած է: Որովհետեւ այս

սոսկալի օրերը կ'երեւակայէ, եւ չի համարձակիր դուրս, զաշտ ելլել ու ձմեռային պաշար հայթաթել: Իսկ Էմիր խանի շուրջը արդէն անպակաս են կողոպտուած ու անդամատուած հայ անհատներ:

Աշունը եւ թիպոս ամպերը յատաշատաւ վրայ են բնական օրէնքով. քուրդն ու թիւրքն ալ իրենց գործերը եղանակն ու ծրագիրը նորոգելու վրայ են այլ եւ այլ պատուականով: Իսկ հայը. . . . իր բազմադարեան հնութեամբ ու փառայեղ անցեալով, պէտք է արդեօք յար գլուխը խոնարհեցնէ եւ զէպի սպանդանոց վարի: Հո՞ն է ահա որ կը կասի գրիչս եւ տխուր խորհրդ կը չրջապատեն միտքս. բայց յուսահատի ճիշդ արձակելէ աւելի, վատի եւ ստրուկի անունն ընդունելէ աւելի կը նախընտրեմ անխոնջ գործունէութեան հրաւեր կարողալ, ամեն Հայի որ Հայիկ արիւն կը կրէ, որ հազարաւոր անհատականներու յիշատակը կ'յարգէ:

Մ. Գեքունի

պետական մարդը Եւրոպայէ վերադառնալէն ի վեր յայտնապէս Ռուսիոյ կողմը կը հակի, իր երեւոյթներէն իւրեք մեծնէն նկատուեցաւ իրր ձախորդութիւն մը իշխել տէրութեան համար: Բարտանալան զեւպան Սըր Գլոտ Մագտոնալտ յաջողած էր հիմնադրուել խախտել Լի.Հոնկ.Չանկի հեղինակութիւնը և անոր տեղ զենել մինչև հիմա անծանօթ մնացած Գանկեու.Մէյ անուն պաշտօնատար մը որ ըստ երեւութիւն կոչուած էր կայսրութեան մեծ վերանորոգիչի գերը խաղաղութեան և որ սակայն իրապէս կոչուած էր իր բրիտանական պաշտպաններուն շահաւոր փոխարինութիւններ հայթաթելու:

Չինի մէջ Անգլիոյ համար նոր թուական մը բացուած կ'երևէր ուրեմն որ սակայն յարատեւ չեղաւ Այրի կայսրութիւն որ շատ վշտացած էր իր հաւատարիմ Լի.Հոնկ.Չանկի երեսնակէցութենէն, օգտակար դատեց քաղաքական բեմին վրայ ելլել և իշխանութիւնը առնել վեհապետին տեղը ձեռքբերէ:

Չու.Հսի կայսրութիւն հիմա 64 տարեկան է: Մանաւոր շարք մը հանգամանքներու հետեւեցող երկրին իշխանութիւնը վարած է երկար տարիներ: Երբ 1861ին իր անբախտ Կայսր Հիենֆէնկ մեռաւ, կայսրութեան խնամակալ եղաւ իր 8էջան որդիին համար որ մեռաւ 1885ին: Այս վերջինին յաջորդեց արդի Գուանկու կայսրը: Քիանկու քեռորդին է այրի կայսրութիւն, որ այն տառն զայն որդեգրեց և անոր անշափահասութեան ժամանակ խնամակալութիւնը վարեց անոր բուն մօրը հետ: Երբ վերջինը 1884ին մեռաւ, Չու.Հսի կայսրութիւն դարձեալ միակ խնամակալութիւն եղաւ մինչև 1889, ուր Գուանկու կայսրը իր ձեռքն առաւ իշխանութիւնը:

Թէև խնամակալութենէ հետեցած մեծ ազդեցութիւն ունէր գործերու անօրինութեան վրայ: Իր պաշտպանները պաշտօնի վրայ գտնուելով, կը շարունակէր մութի մէջ ամեն ինչ ինք ուղղել:

Հասկնալի է ուրեմն որ այն հարուածը զոր Սըր Գլոտ Մագտոնալտ իրեն տուաւ, շատ խիստ եկաւ իրեն և որոշեց անոր պատասխանել պետական հարուածով մը:

Ահնեբէ է որ Անգլիա նոր անշաջողութիւն մ'ունեցաւ այս դարձին մէջ:

ԻՄԲԱՅԻՐԱԿԱՆ ԱՋԴ

Այժմէն կը փութանք ծանուցանել թէ ակամայ ստիպուած ենք հրապարակել այն բաժանորդներու անունները, որոնք մինչև հոկտ. ամսոյ վերջը բաժանեցին վճարած չըլլան ներկայ տարեշրջանի հաշտոյն համար:

ԱՄԵՆԱՆԱՐԵՒՈՐ ԼՈՒՐ ՄԸ

Մեր մէկ թղթակիցը հաւատարմագրութեան անհեղինակ հարցերէն խոսելով կը հարցադէմք թէ Պոլսոյ պաշտօնական շրջանակներու մէջ շրջաբերող լուրի մը համաձայն՝ վիճելով կայսրը կը փափաքի, իր Կ. Պոլսոյ գտնուած միջոցին, տեսակցութիւն մը ունենալ Ս. Օրմանիանի հետ: Այս մասին տակաւին վերջնական որոշում մը տրուած չէ, որովհետեւ Սուլթանը կը վարանի իր հաւանութիւնը տալու, սակայն կը յուսացուի որ վերջապէս պիտի համակերպի իր Սեմ Բարեկամին փափաքին, մանաւանդ որ անձնապէս հակառակ չէ այս տեսակցութեան, որուն հաւանաբար Սուլթանին բոլոր վրայ թողելիք տպաւորութիւնը միայն Սուլթանի վարանութիւն պատճառ կ'ըլլայ:

Վիճելով կայսեր և Ս. Պատրիարքին տեսակցութեան նիւթը պիտի ըլլան թուրքիոյ հայ ժողովուրդին կեանքի և ինչքի ապահովութեան խնդիրը, ինչպէս նաև Երուսաղէմի վերաբերեալ մէկ երկու խնդիր: Տեսակցութենէ լաւ արդիւնքներ կ'սպասուին հայերուն համար:

Առայժմ իբրեւ կարեւոր լուր կ'արձանագրենք այս զրոյցները, որոց ստույգութիւնը մօտիկ ապագան պիտի գայ հաստատել կամ ջրել:

ԼՐԱՔԱՂ

— Վանի մէջ 41 բանտարկեալ հայեր եւս աղտոտ արձակուել են:

— Փայլուն ապագայ խոստացող երիտասարդ մ'է Տ. Սարգիս Երկանեան, Տրապիզոնի Երջանաւարտ Կ. Պոլսոյ Գեղարուեստական վարժարանին, հակառակ իր նիւթական անկարողութեան, ինքնօգնութեամբ կը յաջողի Բարեկամի երթալ և ընդունուիլ Գեղարուեստից վարժարանը, և երեք տարի յետոյ, 1897 ին, Ֆրանսական Սալոնը, ուր կը ցուցադրէ գիմանկար մը: Կը ստանայ նաև վկայական իր ուսուցիչէն և վարժարանի անօրինութեանէն: Գրամի անհրաժեշտ պէտքէն մղուած, կը պատրաստէ կարգ մը նկարներ զանոնք Ս. Սարգիս տանելով ծախելու և գոյանալիք գըրամը իր արուեստագիտական ծրագիրներուն գործադրութեան յատկացնելու համար: Ճամբորդութիւնը յաջող արդիւնք կունենայ: Տ. Երկանեան Ս. Սարգիսէ վերադարձած է այժմ Բարեկամ ուրկէ պիտի մեկնի, Ս. Սարգիս կամ Ռուսաստան հաստատուելու համար: Կարողի և հաստատակամութեան արժանի յաջողութիւն:

— Տիարալէքիէ կը գրեն թէ ամիս մը առաջ հոն ժամանել է Գերմանացի մը որ անմիջապէս ձեռնարկել է որդանոցի մը և ար.

հետանոցի մը հիմնադրութեան, որոց մէջ պիտի պահուին 400 որբեր: Նախապատրաստութեանց գործադրութիւնը տեղացի հայուն մը յանձնելով, բարեգործ Գերմանացին գնացել է Եգիպտոս:

— Տ. Յակոբ Պոսթմանեան, առաջ խանութպան մը կ'եստրիոյ մէջ, յանձն առել է հոգալ տեղւոյն կիւմշեան վարժարանին 100 աղքատ աշակերտներուն բոլոր զըրենական պէտքերը:

— Փաստաբան Տ. Սուրենեան Գարակէօղեան կտակի խնդրոյն մասին խնդրագիր մը տուել է Շէյխ.Իւ.Խալաֆին, որ ըստ օրինի խնդրոյն քննութիւնը և տեղեկագրութիւնը յանձնել է Րումէլի Գաղաթքութեան:

— Պատրիարքարանի և ոստիկանական նախարարութեան միջև տեղի ունեցած կարգադրութեան մը համաձայն, առեւտրական գործով գաւառներէն Կ. Պոլսոյ եկող հայեր ասկէ հտըը զերծ պիտի մնան օրինական ձեւակերպութեանց համար ոստիկանատուն երթալէ:

— Կանացի հիւանդութեանց մասին նազէտ տօքթօստէի Օր. Ոսկեմասն որ հրաւիրուած էր Լոնտոն ներկայ գտնուելու կանացի հիւանդութեանց համաժողովին, Կ. Պոլսոյ վերադարձի և վերականգնելու վարել իր պաշտօնը արքունիքին և խտրական գերդաստանին մէջ:

— Բէթէրպազուրի կանանց բժշկական դպրոցին բնախօսութեան ուսուցիչ կարգուած է Տ. Տօքթ. Վ. Ի. Վարդանեան:

— Սլիվէնէն կը գրեն մեզ թէ տեղւոյն երեստատրութեան մէջ ընկերութիւն մը հիմնուել է ընկերացարան մը բանալու գովելի նպատակով: Երբ ընկերութեան անդամներու ամսավճարներէն գոյանալիք գըրամը 200 լէվի հասնի, ընթերցարանի բացումը տեղի պիտի ունենայ:

Բարի յաջողութիւն: — Փ. Պոլսէն մեզ գրեցած նամակ մը կը գանգատի տեղւոյն քահանայից անպատշաճ արարքներուն գէմ: Մանաւոր պատճառով մը առայժմ անյարմար կը տեսնենք նամակին հրատարակութիւնը, յուսալով այս քանի մը տողերը իրենց օգուտը կ'ունենան իբր ազգարարութիւն Տէր Հայրերուն:

«ԻՐԱՆԻՆՔ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Մ. Ս. Ի Ռուսմուք. — Ստացանք հայ հոյակից քարթիկ: Ձեր վրայ եղած ամբաստանութիւնները հաստատուած են նոյն իսկ այն անձերէ մէկուն միջոցաւ որոնց վկայութեանը զմեզ կ'առաջարկէիք: Այս էր ահա մեր լուրջ պատճառներէն մէկը որով չէինք ուզեր զձեզ իբրեւ վարժագետ յանձնարարած ըլլալ:

ԿԻՅԵՕՄ ԹԻՒՐԳԻԱՏԱ

Մարտին նշըրնէ կէօրէ, Ալմանիս իմբերաթօրը ալաֆրանկա հոկտեմբեր 25 տէ Հայֆայա եւ թիշէնէք, 27 տէ Եաֆայա կիտէնէք վէ 29 տա Երուսաղէմէ պուլունաճագ. իմբերաթօր Եաֆա գարուսընտա աթընտան էնէրէք, Երիւրէրէք Սուրբ Գերեզմանա գատար կիտուպ, Երֆայա գիտէթ վէ սէճոէ գըրաճագ: Հոկտ. 30 տա Բէթշէնէ մէ Գէթսէմանի կէզուպ, Չիթենեաց տաղընա չըգաճագ. վէ նիհայէթ նոյեմ. 5 է գատար Երուսաղէմին հէր պիւր էնէմ. միյէթի մահէլլէրի վէ մաֆասթըրլարը կէզաթէքսն սօնրա մայէթի իլէ պէրապէր Եաֆայա ալտէթիտէնէքլէր. էկէր վարօրլէ կիթ. մէկէ տէնիլին միւսաատէսի օլմադ իսէ գարատան 4 կիւն զարֆընտա Հայֆայա կիտէնէքլէր:

Իմբերաթօր Տիբերիա տէնիլին էնէմիյէթի նօթալարընը տալի կէօղտէն կէշիւրէնէք. Նոյեմ. 10 տա Պէրուլթա եթիշէնէք, պուլրատա պիւր կիճէ գալտըգտան սօնրա զէվէսի վէ մայէթի իլէ պէրապէր չըմէնտըֆէրէ բազիպէն Շաւա կիտէնէք վէ նոյեմ. 14 է գատար օրատա գալաճագ. 15 տէ Պատալպէթին վերանէլէրինի կէօղտէն կէշիւրէքտէն սօնրա Պէրուլթա ալտէթիտէնէք: (Սուլթան բարասը Բէշին միւլթէրի պուլմուշ իքէն Պուրսա վիլայէթին տէ կէօղտէն կէշիւրէր իսէ, Կիյեօմ պէլքի օրալարընա տալի միւլթէրի օլուր, զիւրա պիւր գաշ սէնէ սօնրա Բուսա վէ ինկիլիզէ գալաճագլընա իսէ տօսթա գըսմէթ օլմադա չայըք բարչալարը կիւն էվլէլ թալիպի տօսթը Կիյօմա վէրմէսի տահա միւսաթա տիւր):

Իմբերաթօր Նոյեմ. 16 տա իսկէնտէրէյէ կիտէնէք վէ 10 կիւն գատար Սըրըրտա գալուպ, վարօրը մալսուսլէ նիլտէն (Նեղոս) եօլըլըք իտէնէք:

Սեպտեմ. 30 տա իմբերաթօրըն էշեալարը վէ աթլարը մալսուս թրէնլէ Սլմանպուա եթիշէնէքլէր. իմբերաթօրըն պաշընտա պուլընաճագ խալը՝ 100 քիշիտէն ի պարէթ օլաճագ: Սլմանպուտա Բէսմի գապուլտան սօնրա վարօրա բազիպէն, Մարմարա վէ Չանագալէտէն վէ Սուրէա սահիլլէրին. տէն կէշէրէք Պերուլթ, Սիդան վէ Տիբրուսը պահիլտէն կէօղտէն կէշիւրէքտէն սօնրա Հայֆայա չըգաճագ ըմըլ:

Կիյօմըն տէնիլլէրտէն սահիլլէրի վէ գարատան չէհիւր ու գալէլէրի պուլ գատար տըգալթլէ կէօղտէն կէշիւրմէսի սաֆ վէ տօղրու Երիւրէքլէ Երուսաղէմէ կիթմէ. տիկիլէն կիւլլէ Եալըմ ալլիւ տիւր. Սուլթան իսէ միսաֆիթիլին իլլէթլէմէք իշիւն պիւր միլիոն լիւրա սարֆ իթմէքտէն տալա չէքլինմէտի:

ՄԻԻԹԵՆԵՎ ՎԻԵ

Ասըլ Մուհամմադընը օրուպ, Սի-
վաս վիլայէթի տախիլինտէ Շէհիր
գըլլատա իգամէթ իսէն Գալիկիմ
Յակոբեան 30 հաշընտա վէ Գըրի-
գոր Ալիքսանեան 20 հաշընտա,
Էրի կէնճէր իշլէրի սէպէպի իլէ,
պիւր սաաթ մէսաֆէսի օլտն ճէ-
մէլ քէօյիւնէ կիտէր իքէն, հօլտա
թիւրքլէրտէն գաթլ օլտնմըլլար:
Հիւքիւմէթ էլան ճանիլէրի պուր-
մագ զահմէթինէ գաթլանմալը
տըր:

—Վան վիլայէթի տախիլինտէ
Մանազկերտ գաղաւթնտա թիւրք-
լէր էրմէնիլէր իւղէրինէ հուճում
իթիքլէրինտէն միւսատէմէ վու-
գու պուրուպ, Էրմէնիլէրտէն 49
քիշի էօլիւ վէ 3 հարէլի տիւշմիւշ
օլտըլընը Աման Բուսնէն պիւտիւր
միշ տիր:

—Թէյէկրաֆըն պիւտիւրիկի
պիւր շայէայա կէօրէ, անարհիտա-
լէրէ գարըն տէվլէթլէր պէյնինտէ
թէճէմիւ օլտնաճագ օլտն գօնֆէ-
րանսա թիւրքիտան տախիլ պիւր
մուրախսա հօլլանըլմասընը Սուլ-
թան գապուլ իթմէքլէ պէրապէր,
կէնճ.թիւրք վէ էրմէնի գօմիթէ-
լէրինէ տախի անարհիտալէր կիպի
մուսմէլէ օլտնմասընը թէքլիֆ ի-
տէճէք իմիշ (°):

Յագաթ պիւր զանն իթմէյիլքի
Եըլաղտա պուր տէրէճէ անաղճա
տիւշիւնիւսին, զիւրա էկէր էօլլէ
պիւր թէքլիֆ գապուլ օլտնըր իսէ
հէր հիւքիւմէթ քէնտիսինէ մու-
խալիֆ օլտն քարիլիլէր վէ բար-
թիւղանլարա անարհիտա կիպի մու-
ամէլէ օլտնմասընը թէքլիֆ իթ-
մէլի, պուրտէ միւմքինսիլ տիր:

—Պիւթիւն տէվլէթլէր Յիւսն-
սա վէ ինկիլմէրա տախի, անար-
հիտալէրէ գարըն թէճէմիւ օլտ-
նաճագ գօնֆէրանսա իշլէրաք ի-
տէճէքլէրինի իթալիա հիւքիւմէ-
թինէ պիւտիւրմիշլէր տիր:

—Մըսըր խտիվի Ապպաս բա-
շա սեպտ. 19 տա Սթանպուլա հէ-
թիշտի վէ Թաթիստա միւշիւր
Շաքիր վէ Մէհմէտ բաշալարտան
գապուլ օլտնուպ Եըլտըլ Գէօշիւ-
նէ կիթտի, պիւր վագըթ օրատա
գալաճագ ըմըլ:

—Գուճանօփտա պիւր Սըրպ
քիլիսէսի Պուլկարաւա վէրիմիշ
օլմաղլէ, պուլկար Մաքէթնիս
շիւքէթլէրի թէյէկրաֆլարլէ Սուլ-
թանա պէյանը թէյէքիւրաթ իթ-
տիլէր: Սթանպուլ Սըրպ էլիսի
Մ. Նօվաքօվիշ իսէ մէլքիւր քի-
լիսին Պուլկարաւա վէրիլմէսինէ
գարըն բրօթէսթ իթմիշ տիր:

—Վարնատան կիթմիշ օլտն 70
պահրիլէ ասքէրլէրի հէնի հարը-
լան Նառեթաւ վարօրընա կիրուպ,
մէմուրիլթլէրինէ կէշմիշ օլտըգ-
լարը Պօրտօտան պա թէյէկրաֆ
պիւտիւրմիշ տիր:

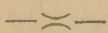
—Սթանպուլ թէրահանէ մէմուր-
լար վէ իշլիլէրի պուր սէնէ հալը-
նըլ Էրի ալըգ ալապիլմիշ օլտըգ-

լարընտան տօլալը թէյէքքի իթ-
մէքտէ իմիշլէր:

—Միւսալէհա անանաթէսինի
թանկիմ իտէճէք օլտն Սպանիա վէ
Ալէրիգա մուրախսալարը Բարիս-
տէ միւղէքլէրլէրի սրրը սապլա-
մագ իշլան հէմին իթմիշլէր:

—Սերպիւր գրալը Ալէքսանտըր
վալիաէսի գրալիցա Նաթալի իլէ
Պիարիցտէ կէօրիւշէճէք վէ անը
Սերպիւրա տալէթ իտէճէք իսէ
տէ, բէտէրի Գրալ Միւսն Սեր-
պիւրտան մուֆաթէքլէ իթմէքսի-
վին Նաթալի Ալէքսանտըրն տա-
վէթինի գապուլ իթմէյէճէկի սէօյ-
լէնմէքտէ տիր: Վէ պալը շայէա-
թա կէօրէ, Միւսն հաղընէն Սիւր-
պիւրտան չըգաճագ, վէ հէյնէթլը
վիւքէլա Բուս թաւաֆտարը օլտն
զէվաթտան թէյէքլի օլտնաճագ ըմըլ:
պուր թէյէկրաֆ իթմէյէքսին
թէյէքիւրինէ համլ օլտնաճագ տա
տըր:

ԿԻՐԻՏ

Բուսիա, Յիւսնսա, ինկիլմէրա
վէ իթմալիա տէվլէթլէրին Սթան-
պուլ սէֆիլէրլէրի կիրիտ մէսէլէսին-
տէն տօլալը միւլթէֆիլքէն պիւր
մուսսիւր Նօթա Պապը Ալիյէ վէր-
մէք իշլան գալէմէ ալմըլ օլտալ,
Նօթանըն միւնտէրիճաթընը մէն-
սուպ օլտըղալըն տէվլէթլէրէ իշար
իթմիշ օլտալագ, Բուսիատան մա-
տա տիկէր իւշ տէվլէթլէր մէլքիւր
Նօթալը թաւաֆ իթմիշլէր, Բուս
էլիսի էլան ճէվապ ալմալմըլ. Նօ-
թանըն միւնտէրիճաթընը պաշընճա
աթ իտէքլի Նօթաթաւարտան իպարէթ
տիր:

Կիրիտին թէվալիսի, հէնի պիւր
իտալէնին թէրթիպ ու թէյէքլի
իշլան թիւրք ասքէրլէրին առա-
տան չըգարընմասընը էշէտտի լիւ-
զուլմը. տէվլէթլէր վատ իլլէրլէր,
Սուլթանըն հաքիմիլէթի առա-
իւղէրինէ պագի սապլաճագ վէ
միւլթիմէնլարըն հուգուլընը վէ
ըսթըրաճաթընը թէյէմին իթմէք-
էկէր Սուլթան պուր շարթլարը գա-
պուլ իթմէլ իսէ տէվլէթլէր միւճա-
սիւր թէտպիլլէրէ միւրաճաաթ իտէ-
ճէքլէրինի վէ օլ վագըթ Սուլթա-
նըն հաքիմիլէթի առատա ալագ
ալթընա կիտէճէկինի վէ կիրիտ
մէսէլէսի խրիսթիյան էհալինին
էքսէրիլթլէրին արղուսը մուճիպ
հալլ օլտնաճագը գիքը ու պէյան
օլտնմըլ տըր:

Ռէյքըրըն Բօմառտան ալտըլը
մալիւմաթա կէօրէ, էկէր թիւրք
ասքէրի առատան չէքիլմէլ իսէ
անլէր իւղէրինէ աթէլ իտիլմէսինի
ինկիլմէրա իւշ տէվլէթլէրլէր թէք-
լիֆ իթմիշ իսէ տէ, Բուսիա պուր
թէրլիֆէ գարըն կէլմիշ տիր:

Կիրիտ իշլէրինտէն տօլալը մէճ-
լիսի վիւքէլա թէճէմիւ օլտնուպ,
սեպտիմէր 17 տէ սապահտան ագ-
շամա գառար մէճլիս տէվաթ իթ-
տի:

Սրաւոտարըն պէյանընա նա-

զարէն, Էթհէմ բաշա 60 թիւրք
ասքէրլէր իլէ Կիրիտտէն չըլմըլ
տըր:

Ճիւլատ բաշա տախի թիւրք
ասքէրլէրի կիրիտտէն չըգարուպ,
անլէրի գըլլալա գառաճագ վա-
տընտա պուլմըլ:

1897 սէնէսինտէ թիւրք հիւ-
քիւմէթինին Գանտիա իսլամ էհա-
լիսինէ տաղընմըլ օլտըլը սիւհա-
լարըն թօրանըլմասընը ամիրալար
միւլթէսարըֆա թէքլիֆ իթմիլէր:
Գանտիա միւլթէսարըֆը ամի-
րալարա ճէվապէն, 1897 տէ էհա-
լիյէ տաղընմըլ օլտն սիւհալար,
հինէ օլ սէնէտէ թօրանըլմըլ օլ-
տըլընը պիւտիւրմիշ տիր:

Էվրօրալը ժանտարմարըն Գան-
տիյալա կիրմէլէրինէ միւսառաթ
օլտնտը:

Եէնիտէն պուր հաֆթա 200 ին-
կիլիլ ասքէրի Գանտիալա կիրմիշ
տիր: Սօն իսթիլալա սէպէպիլէթ
վէրէն 7 թիւրք տախի ինկիլիլ
ամիրալընա թէսլիմ իտիլտի:

Ամիրալար իսթիլալա մէտիլէլի
օլտն իսլամարըն մուհաքէմէտէն
սօնրա ճէղալարընը իճրաթը իշլան
գարար վէրտիլէր:

Տէվլէթլէրին թիւրքիյալա վէր-
միշ օլտըլը իւլթիմաթօլ առանըն
խրիսթիյան էհալիսինին խօշնու-
տիլէթի մուճիպ օլմուշ վէ Կիրիտ
մէսէլէսի հալլ օլտնմըլ նաղարը իլէ
պագըլտըլընը Աթիւնտան պիւ-
տիլմէքտէ տիրլէր:

Յագաթ պուր մէսէլէ տաշա սու
գալտըրըր:

ՏՐԷՅՖԻԻՍԻՆ ՏԱՎԱՍՐ

Օռօռ կաղէթասընըն տիրէթթօրը
Մ. Տը Բոհէլանսա վէ Թալմըն մու-
հարրիլի Մ. Վօկան վէ մէպուս
Մ. Մօրհար Տրէյֆիլսին տալա-
սընըն հէնիտէն պագըլմասը լէ-
հինտէ վալիւրա սալօնընտա մի-
թինկ թէճէմիւ իթմէք թէյէպ-
պիւսինտէ օլտըղալընտան, պաշ
միւտտաի ումուլմինին մուխալէֆէ-
թի իւղէրինէ տէրտէսթ օլտնարագ
թէվլըթ իտիլտիլէր, վէ պուր սէ-
պէպտէն պաղը միւսառաթլէր վու-
գու պուլտը վէ էհալի «տալա սէ-
նիտէն պաշըլմալը» տէյի պաղըրըր
ըտը, պուր վէլլէլէլէրտէն տօլալը
թէքրար պաղըլար տէրտէսթ օլտն-
տըլար իսէ տէ մէրգու մուհար-
րիլլէր վէ Մ. Մօրհար պիւր աղ
սօնրա սէրպէսթ պըրագըլտըլար:
Իքի ասքէրին սօգադտան կէշտիկի
վագըթ էհալի «տիւշսին ասքէր-
լէր» պաղըրըլար տը:

Սաաթ 4 բատտէլէրինտէ պիւր
թագըմ էհալի իսթէրլէրտի Օրէ-
րա մէյտանընա կիտուպ, ասքէր
գլիւպը էօնիւնտէ նիւմալիշ իճրա
իթմէք. գապթիլլէր էհալիլի
տաղընտըլար. բաղար կիւնիւ պօր-
սալար գառալը ըալ:

Պաշ միւտտաի ումուլմի Տրէյ-
ֆիլսըն տալա քեաղըլարընըն
թէտըգ վէ միւլթալէսարընը Էք-

մալ իթմիշ օլտալ, անլէրի մահքէ-
մէի թէմիլիլի ճիւսալէթ բէյիսինէ
թագաթ իթմիշ տիր. բէյիս տա-
տա ումուլմինին միւլթէքլէրէսինի
միւլթալէտտան սօնրա Ճիւմհուրի-
լէթ բէյիսի Մ. Ֆէլիքս Ֆօրա
թագաթ իտէճէք տիր:

Ճուրնալըն պէյանընա նաղարէն
էսթէրհաղի Բարիսէ ալտէթ իթ-
միշ:

Լա Լանթիլըն կաղէթասընըն մու-
հարրիլինի ճէրիհատար իտէն Մա-
տամ Բօլիէ սէրպէսթ պրագըլմըլ
տըր:

Կը խնդրուի մեղմէ ծանուցա-
նել թէ գրաշարի յանկարծակոն
հիւանդուլթեան պտտառուլ Շար-
ժուլ չէ հրատարակուած այսօր:

ՉԱԽԻՐԷ ԲԻԱՅԱՍԸ

Վառնա, 18 Սեպտեմբեր
Պուրսալ
Վալիս, իպար 55-58 հէք 8. 80-9. 40 ֆր
Արապա, 55-60 հէքթ. 9-11. 80.
Արա
Լիպար 42-50 հէքթ. 5-5. 80 ֆր
Յաւուլիս
100 օգ. 15-21 ֆր. մալընա կէօրէ:
Եուլաթ
Արապա 20-25. ֆիյաթ 4-4. 40 ֆր.
Տարը
Արապա 5-6. իպար 58-60. ֆի. 4. 60-5.
Կիւնտէ 300-350 արապա վէ 25-30
վալիս պուրսալ, 70-80 արապա ար-
ա կէլմէքտէ տիր:
Յաւուլեա 20-25 արապա:
Արապա մուսմէլէսի Նարլէօն 21 ֆր.
հիսապը իլէ:

ՎԱՐՁՈՒ ԽԱՆՈՒԹ

Ա. Թաղ «Քննազօքա» փողո-
ցին մէջ Տիար Թօմա Տիմիթրօֆի
400 թիւ տունին տակը գտնուող
խանութը վարձու կը տրուի: Փա-
փաքողները թող գիմեն տանտի-
րոյլը:

ՍՈՒՅԻՍ ԻԼԱՆ

ԱՐԹԷՋ ԳՈՒՅՈՒՍԸ

Պագճէ, աշխանէ վէ սայիլ հէր
պիւր մահէլտէ, հէր նէ տէրիլիք-
տէ իթիլիպ իտէր իսէ՝ պրիկու ու-
սուլի իլէ սու. գուլուսը աշըլըր.
պինալարա աւալա զարար վէ նէմ-
լիք վէրմէլ: Պուր գուլուսարա գալ-
վէթլի վէ տալանըլըլը թուլունպա-
լար գօյուլուպ, սէնէլէրճէ պօզուլ-
մագսըլըն իսթիմալ օլտնըլար:
Սու չէքմէք բէք գօլալ օլտալ. Իք
վէ գօֆա իթիլիպ իթմէլ:
Ֆիյաթլար գայէթ ուլիւն.
Թաֆսիւլթը իգահաթ ալմագ ի-
շլան Տէմիթի հաճի Տիգրան Ա-
ւաղանըն տիւքեանընա միւրա-
ճաաթ իթմէլի:

ԿՈՐՍՈՒՍԾ

Ով որ գիտէ փոքր Արմանցի
խաչատուր Պետրոսեան անուն 21
տարեկան երիտասարդին ուր գըտ-
նուիլը, թող հաճի գրել Պուրկաղ-
իսքէլէ պաշի, թիւ 12, Երզնկացի
Միքայէլին սրճարանը: